

Sygn. akt I C 349/19

Dnia 30 września 2019r.

Sąd Rejonowy w Nowym Sączu I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: Sędzia Grażyna Poręba

Protokolant: sekr. sąd. Urszula Bodziony - Mróz

po rozpoznaniu w dniu 25 września 2019r. w Nowym Sączu

na rozprawie sprawy z powództwa (...) Sp. z o.o. z siedzibą w B.

przeciwko B. M.

o zapłatę

I. utrzymuje w mocy nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym Sądu Rejonowego w Nowym Sączu z dnia 19 października 2018 roku sygn. akt INc 4488/18 w części tj. w kwocie 1.912,50 zł (jeden tysiąc dziewięćset dwanaście złotych pięćdziesiąt groszy) z zasądzonymi w nakazie odsetkami od tej kwoty, w pozostałym zakresie powyższy nakaz zapłaty uchyla i w tej części powództwo oddala, uchyla rozstrzygnięcie co do kosztów procesu,

II. zasądza od pozwanej B. M. na rzecz powoda (...) Sp. z o.o. z siedzibą w B. kwotę 1.086,24 zł (jeden tysiąc osiemdziesiąt sześć złotych dwadzieścia cztery grosze) tytułem zwrotu kosztów procesu,

III. zasądza od Skarbu Państwa Sądu Rejonowego w Nowym Sączu na rzecz pełnomocnika z urzędu – adwokata D. J. wynagrodzenie w kwocie 738 zł (siedemset trzydzieści osiem złotych) brutto tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu.

Z:

1) (...)

2) (...)

3) (...)

Dnia 30 września 2019r.

Sędzia:

Sygn. akt I C 349/19

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 30 września 2019r.

Powód (...) spółka z o.o. w W. w pozwie z dnia 2 października 2018r. domagał się rozpoznania sprawy w postępowaniu nakazowym, wydania nakazu zapłaty i zasądzenia od pozwanej B. M. kwoty 2.154,63 zł. z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz zasądzenia kosztów procesu.

W uzasadnieniu podał, że w dniu 10 kwietnia 2018r. został wystawiony weksel, na podstawie, którego pozwana ma zapłacić powodowi kwotę 2.154,63 zł. w terminie do 19 września 2018r. Powód przedstawił weksel do wykupu listem poleconym, należność nie została spłacona.

Pozwana pismem z 13 listopada 2018r. nazwanym sprzeciwem, wniosła zarzuty od nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 19 października 2018r. domagając się oddalenia powództwa, zarzucając brak udowodnienia roszczenia do wysokości i zasady, brak przekazania jej środków pieniężnych, brak udowodnienia wypowiedzenia umowy, brak wyliczenia odsetek, zamieszczenie w umowie niedozwolonych klauzul umownych, przedawnienie roszczenia, nieczytelność dokumentów dowodowych.

Wraz z pismem z dnia 20 marca 2019r. k. 134 zostało złożone uzupełnienie zarzutów (po ustanowieniu dla pozwanej pełnomocnika z urzędu), w których pozwana dodatkowo zaprzecza aby powód posiadał prawo do wypełnienia weksla, bo powód zrobił to w sposób sprzeczny z deklaracją wekslową bowiem wypełnienie weksla nie zostało uzgodnione z jego wystawcą (także twierdzenia pisma z dnia 20 marca 2019r. k. 141-142).

Powód pismem z dnia 15 kwietnia 2019r. k. 152 i nast., złożył odpowiedź na zarzuty od nakazu zapłaty i przedłożył dowody.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 10 kwietnia 2018r. pomiędzy powodem a pozwaną B. M. została zawarta umowa pożyczki nr (...) w kwocie 1.200 zł. Pożyczkobiorczyni zobowiązywała się do spłaty na rzecz powoda kwoty łącznej z kosztami, odsetkami w wysokości 2.460 zł. w terminie do 10 kwietnia 2020r. w ratach miesięcznych po 102,50 zł.

Z tytułu udzielonej pożyczki pozwana była obowiązana do zapłaty oprocentowania pożyczki za cały okres kredytowania w wysokości 240 zł., prowizji za udzielenie pożyczki w kwocie 300 zł. prowizji za zarządzanie pożyczką w kwocie 720 zł. Stopa oprocentowania w dniu zawarcia umowy miała wynosić 10 %. W wyniku nieterminowej spłaty pozwana winna zapłacić odsetki za opóźnienie w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie. Zabezpieczeniem spłaty był weksel in blanco. W formularzu informacyjnym dotyczącym umowy pożyczki, także podpisanym jak i umowa przez pozwaną, zawarte w nim w sposób skrótowy i zwięzły podstawowe informacje na temat kredytu różniły się od treści umowy o tyle, że wskazano w nim, że oprocentowanie pożyczki wynosi 0%.

W dniu 10 kwietnia 2018r. na rachunek bankowy pozwanej została przelana kwota pożyczki – 1.200 zł.

Pozwana wystawiła weksel in blanco i podpisała deklarację wekslową. Dokonała z tytułu umowy trzech wpłat w maju, czerwcu i lipcu 2018r. w kwotach po 102,50 zł.

Umowa pożyczki została wypowiedziana pismem z dnia 12 września 2018r. ze skutkiem natychmiastowym. Powód równocześnie wezwał pozwaną do zapłaty wymagalnej kwoty 2.154,63 zł. w terminie do 19.09.2018r. W tym samym dniu - 12 września 2019r. powód wezwał pozwaną do wykupu weksla na kwotę 2.154,63 zł. a po bezskuteczności wezwania wypełnił weksel z dnia 10 kwietnia 2018r.

/dowód: wezwanie do wykupu i kopia weksla k. 3-4, deklaracja k 143, formularz informacyjny, umowa, harmonogram, potwierdzenie przelewu kapitału pożyczki, wypowiedzenie umowy, wnioski, dane konsumenta, , informacja o dochodach, dowody wpłaty k.156-169 /

Sąd ustalił stan faktyczny na podstawie dokumentów przedłożonych przez powoda, które nie budzą wątpliwości sądu co do ich autentyczności. Na ich podstawie ustalono, że umowa pożyczki została zawarta, potwierdza to podpis pozwanej na dokumencie umowy, formularzu informacyjnym, harmonogramie, wniosku, deklaracji wekslowej, wekslu. Kapitał pożyczki został przekazany pozwanej o czym świadczy dowód przelewu. Tym samym nie jest prawdziwy zarzut pozwanej o braku wypłaty kapitału. Z kolei wezwanie do wykupu weksla, wezwanie do zapłaty były doręczane pozwanej co świadczy o tym, iż powód udowodnił fakt wypowiedzenia umowy, przyczynę wypowiedzenia

oraz poinformowanie wystawcy weksla o zrealizowaniu swoich praw wynikających z otrzymania weksla in blanco w związku z faktem ziszczenia się warunku jakiego służyło zabezpieczenie pożyczki w postaci wystawienia weksla.

Pozwana nie wykazała zasadności zarzutów w tym także zarzutu o zamieszczeniu w umowie klauzul abuzywnych.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo jest uzasadnione co do zasady i w przeważającej części co do wysokości.

W pierwszej kolejności należy stwierdzić, iż zarzut o nieprawidłowym wypełnieniu weksla, jego niezgodności z deklaracją wekslową jest niezasadny. Powód przed wypełnieniem weksla informował pozwaną o istniejącym zadłużeniu, wypowiedzeniu umowy i w konsekwencji przewidywanym wypełnieniu weksla. Powód dokonał także wezwania do wykupu weksla i wyraźnie wskazał na jaką kwotę zostanie wypełniony weksel. Trudno powyższych pism nie traktować jako realizację warunków deklaracji wekslowej i powiadomienie wystawcy weksla o jego wypełnieniu. Deklaracji tej a konkretnie § 2 nie można odczytywać dosłownie jak chce pozwana, a mianowicie, że powód ma otrzymać zgodę drugiej strony na wypełnienie weksla, byłoby to w takim razie zabezpieczenie iluzoryczne.

Odnosnie zarzutów pozwanej co do stosunku podstawowego, tj. umowy pożyczki to są one niemal w całości chybione.

Wskazano wyżej, że powód wykazał przekazanie na rzecz pozwanej środków pieniężnych, roszczenie nie jest, co oczywiste przedawnione, i co nie wymaga uzasadnienia. Stało się ono wymagalne dopiero 19 września 2018r.

Powód jasno wyartykułował co składa się na roszczenie; jest to kwota kapitału 1.200 zł., koszty poza odsetkowe łącznie 1.020 zł., oprocentowanie 240 zł. po odliczeniu dokonanych trzech wpłat, na wartość roszczenia składa się kwota 2.152,50 zł. i skapitalizowane odsetki karne 2,13 zł.

Odnosząc się do zarzutu zawarcia w umowie klauzul abuzywnych wskazać należy, iż umowa pożyczki została zawarta z konsumentem w dniu 10 kwietnia 2018r. na okres 24 miesięcy. W dacie zawarcia umowy obowiązywały przepisy ustawy o kredycie konsumenckim z 22 maja 2011r. Poza sporem pozostaje, że powód jest przedsiębiorcą zajmującym się prowadzeniem działalności gospodarczej m.in. w zakresie udzielania pożyczek gotówkowych a pozwana jest konsumentką.

Pozwana zarzuciła (załącznik do protokołu rozprawy), iż powód posługiwał się nie podlegającym negocjacji wzorcem umowy a wysokość kosztów dodatkowych wskazuje na naruszenie zasad współżycia społecznego, dobrych obyczajów i godzi w równowagę kontraktową stron, w konsekwencji wniosła o zbadanie zapisów umowy pod kątem stosowania klauzul abuzywnych i stwierdzenie, iż zapisy umowy dotyczące prowizji a ogólnie opłat technicznych przewidują ich nadmierne wygórowanie, naruszają wspomniane zasady współżycia społecznego i mają na celu obejście przepisów prawa w zakresie odsetek maksymalnych co skutkuje ich nieważnością.

Nie ulega wątpliwości, iż sąd może a nawet powinien dokonywać oceny postanowień umów podlegających przepisom z zakresu stosunków konsumenckich, pod względem ich zgodności z prawem, w szczególności ich oceny z punktu widzenia przepisu art. 385¹ § 1 k.c., o ile postanowienia te nie były indywidualnie uzgadniane przez strony i nie dotyczą postanowień określających główne świadczenia stron.

Zgodnie z treścią art. 385¹ § 1 zd. 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszają jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Zatem, jak wynika z powyższego do uznania postanowienia umownego za klauzulę niedozwoloną inaczej abuzywną, oprócz przesłanki braku indywidualnego uzgodnienia postanowień umownych, spełniony musi być warunek ukształtowania praw i obowiązków konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami czyli godzący w równowagę stron i przez to rażąco naruszać interes konsumenta czyniąc jego pozycję, w sposób niesprawiedliwy niekorzystną w stosunku do kontrahenta.

Jakkolwiek spełniona została przesłanka braku indywidualnych negocjacji co do postanowienia umowy określającego wysokości prowizji za udzielenie pożyczki i jej zarządzanie, które to postanowienie nie dotyczy świadczenia głównego, to niemniej w kontekście powołanego wyżej przepisu nie można zgodzić się z zarzutem, że zapisy dotyczące prowizji były sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszały interes konsumenta.

Przede wszystkim należy zauważyć, że obowiązujące przepisy pozwalają na swobodne kształtowanie umów w ramach bezwzględnie obowiązujących przepisów prawa i zasad współżycia społecznego. Nie ulega wątpliwości, że dozwolone jest pobieranie przez pożyczkodawcę opłat i prowizji w związku z udzieleniem pożyczki, niezależnie od przewidzianych w umowie odsetek kapitałowych, o takich kosztach kredytu/pożyczki mowa jest wprost w ustawie z dnia 12 maja 2011r. o kredycie konsumenckim. Od dnia 11 marca 2016r. wprowadzono do niej przepis art. 36a ograniczający maksymalną wysokość tzw. pozaodsetkowych kosztów kredytu/pożyczki w przypadku zawierania umowy z konsumentem.

Przepis art. 36a ustawy o kredycie konsumenckim, który ma zastosowanie w przedmiotowej sprawie wprowadza sposób obliczenia maksymalnej wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu, obliczanych według podanego przez ustawodawcę wzoru odnoszącego się do całkowitej kwoty kredytu, okresu spłaty wyrażonej w dniach i liczby dni w roku.

Stosując podany w ustawie wzór, przy przyjęciu okresu 730 dni spłaty i 365 dni w roku, maksymalna wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu to kwota 1.020 zł. czyli w takiej wysokości jaką zastosował pożyczkodawca. Obliczenie: $(1.200 \text{ zł.} \times 25\%) + (1.200 \times 730/365 \times 30\%) = 300 \text{ zł.} + 720 \text{ zł.} = 1.020 \text{ zł.}$

W niniejszym stanie faktycznym przewidziana przez pożyczkodawcę opłata prowizyjna mieści się w ramach przewidzianej przez ustawodawcę maksymalnej wysokości pozaodsetkowych kosztów pożyczki a w ocenie sądu brak jest podstaw do negatywnej oceny ich wysokości z punktu widzenia zasad współżycia społecznego. Z definicji tego elementu umowy jaką jest prowizja wynika, iż jest ona wynagrodzeniem z tytułu zawarcia umowy i wynagrodzeniem za udzielenie pożyczki, nie ma więc na celu wyłącznie pokrycia kosztów czynności związanych z zawarciem umowy ale też ma rekompensować inne czynniki związane z udzieleniem pożyczki takie jak obsługa umowy, rekompensata ryzyka związanego z zawarciem umowy, wynagrodzenie za udostępnienie kapitału pożyczki. Brak jest podstaw do przyjęcia, iż postanowienia dotyczące wysokości prowizji mają na celu wyzysk i nierówne traktowanie kontrahenta - konsumenta. Zauważyć bowiem należy, że umowa nie została zawarta na krótki, jak często występująca sytuacja na rynku pozabankowym, okres miesięczny lub kilkumiesięczny, kapitał pożyczki został udzielony na okres dwóch lat, odpowiednio więc musiał zostać zabezpieczony interes pożyczkodawcy, który pełny zwrot kapitału miałby otrzymać po 24 miesiącach.

Nie bez znaczenia jest fakt, że mimo, iż sama wysokość prowizji nie była indywidualnie uzgadniana przez strony, to jednak pozwana musiała mieć pełną świadomość konieczności poniesienia wyższych niż np. w przypadku pożyczki bankowej, kosztów pozaodsetkowych.

Pozwana mogła z łatwością zapoznać się w momencie podpisania umowy z jej warunkami. Warunki pożyczki zostały przedstawione w sposób czytelny, na pierwszej stronie druku, oraz w formularzu w tabeli, których treść jednoznacznie wskazuje na to jaka jest wysokość prowizji i jaką kwotę będzie musiała zapłacić pozwana za udzielenie pożyczki. Nie ma też żadnych podstaw do przyjęcia, że kontrahent konsumenta miał przewagę i w jakiś sposób tę pozycję kosztem konsumenta wykorzystał, decyzja pozwanej o zawarciu umowy była świadoma i dobrowolna.

Reasumując sąd nie znajduje podstaw do uznania postanowienia o wysokości prowizji za niedozwoloną klauzulę umowną i automatycznie unieważnienia tej części umowy pożyczki, co oznacza, że pozwana jest zobowiązana do zapłaty nie tylko kapitału pożyczki ale też kosztów pozaodsetkowych – prowizji.

Niemniej w części powództwo podlegało oddaleniu z uwagi na rozbieżności dotyczące informacji udzielonej pozwanej odnośnie oprocentowania udzielonej jej pożyczki.

Otóż jak wynika z formularza informacyjnego, w którym czytelnie przedstawiono pozwanej zasady udzielenia i spłaty pożyczki, zaoferowano jej równocześnie, że pożyczka nie będzie oprocentowana – stopa oprocentowania – 0%. W samej umowie pożyczkodawca wprowadził już jednak oprocentowanie kapitałowe. Wobec jednak tych nieścisłości, które w ocenie sądu należy tłumaczyć na korzyść konsumenta sąd uznał, iż tej części czyli co do kwoty 240 zł. powództwo podlega oddaleniu, podobnie jak w zakresie skapitalizowanych odsetek 2,13 z. (w tym wypadku nie wskazano bliżej od jakiej kwoty i za jaki okres dokonano kapitalizacji).

Wobec powyższego na podstawie art. 496 k.p.c. sąd częściowo uchylił nakaz zapłaty tj. w zakresie kwoty 242,13 zł. i powództwo oddalił, w pozostałej części nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym utrzymał w mocy.

Odnosnie kosztów procesu sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. mając na uwadze, że powód wygrał proces w 88,76 %, i poniósł koszty procesu (w tym koszty postępowania zabezpieczającego) w wysokości 1.317,25 zł. (opłata 30 zł., koszt zastępstwa procesowego 900 zł., opłata skarbową 17 zł. koszty postępowania zabezpieczającego 145,25 zł. i 225 zł.).

Sąd zasądził od Skarbu Państwa na rzecz pełnomocnika z urzędu koszty udzielonej pozwanej z urzędu pomocy prawnej.

Sędzia

ZARZĄDZENIE

1/ (...)

2/ (...)

3/ (...)

(...)

Sędzia.